

Årsberetning 2007

Innhold

Bokhandleråret 2007.....	2
---------------------------------	----------

Om Bokhandlerforeningen.....	2
-------------------------------------	----------

Kjerneområder for Bokhandlerforeningen	3
Generalforsamlingen	4
Styret	4
Valgkomiteen	4
Administrasjonen	4
Medlemmer	5
Kjeder	5
Andre bransjekontakter	5
Internasjonale kontakter	5
BBG (Bokhandlernes brukergruppe).....	5

Rammevilkår og avtaleverk.....	6
---------------------------------------	----------

Bokavtalen.....	6
Bransjeråd	6

Kulturabonnement.....	7
------------------------------	----------

Samfunnskontakt og politisk påvirkning.....	8
--	----------

Merkur bok – 5 millioner til pilotprosjekt	8
Bokhandlerforeningen i mediebildet	8
Språkmelding	8
Mandat evaluering av Bokavtalen	8
Bibliotekreform 2014	8

Litterære priser og stipend	9
--	----------

Forfatterstipend	9
Bokhandlerprisen	9
Rivertonprisen	9
Bjørnsonstipendet	9

Bok til alle og Mammutsalg.....	10
--	-----------

Mammutsalg.....	10
Bok til alle.....	10
Verdens bokdag (23. april).....	10
BLA!	10
Gavekort.....	10

Bransjestatistikk, undersøkelser og analyser ..	11
--	-----------

Boklista 15 på topp i 2007	12
Økonomiske nøkkeltall	13
Innkjøpsstatistikk.....	14
Forbrukerundersøkelser	15
Halvårig markedsundersøkelse om kjøpsvaner	15

Fagskolen	16
------------------------	-----------

Bransjeinformasjon og medlemservice	17
--	-----------

Ny hjemmeside	17
Bokforum	17
Medlemsfortegnelsen.....	17
Bok & samfunn - www.bokogsamfunn.no	17
Rammeavtaler	17
Bokavtalen	17
Bransjenettet	17
Butikkdata	17

Utvalg og representasjon	18
---------------------------------------	-----------

Bokhandleråret 2007

Fortsatt vekst i norsk skjønnlitteratur

Viljen til å profilere norsk skjønnlitteratur i bokhandel har holdt et høyt nivå også i 2007. Innkjøpstallene viser en vekst på 22 % for norsk skjønnlitteratur, det ble også resultatet for totalinnkjøpene i 2007. Anledningen til å gi rabatt på nye titler benyttes, men mer bevisst og mer variert. Bredden i bokutvalget opprettholdes samtidig som bokhandelen løfter bestselgerne. Forlagenes lansering av bestselgere som Jo Nesbø's "Snømannen" i juni, ble svært godt mottatt og bidro til at også sommeren ble en god salgssesong.

Synovate (MMI) tallene fra desember 2007 viser at bokhandelen opprettholder sin stilling som beste stedet å handle bøker (54 %). Dette er en nedgang fra 2006 (61 %), og MMI målingen viser at dagligvare doubler sin bokandel fra tre til seks prosent, mens internett holder seg stabilt på 7 %. Bokklubbene styrker sin stilling til 20 %. Undersøkelsen viser at 66 % av befolkningen kjøpte bøker siste året og 40 % av dem kjøpte 10 eller flere bøker.

Skolebokreform, tøff konkurranse og leveringsproblemer

2007 var preget av skolebokreform, og sterk konkurranse om anbud mellom kjedene. En økende andel av grunnskolemarkedet er nå anbudsbasert. Den samme utviklingen akselererte på skolebokmarkedet for videregående undervisning da det ble klart at de fleste fylker valgte en utlånsordning. Kun Møre og Romsdal fylke valgte en stipendløsning, da gratis læremidler for elever i videregående skole ble lovfestet. De fleste anbudene omfattet et fylke eller flere, slik at få lokale bokhandlere deltok i anbudene. Økt satsning på digitale læremidler er en viktig del av kunnskapsreformen, og det er en utfordring for bokhandelen at forlagene ikke ser deres potensial i denne sammenheng.

Skolebokhøsten var preget av at elever ikke fikk bøkene i tide, som følge av seint avklaringer på anbud, og leveringsproblemer fra Forlagsentralen. Det nye FS- anlegget fungerte ikke etter planen, noe som gjennom året har påført bokhandlerne mye merarbeid. Det ble tidlig på året nedsatt en brukergruppe som gjennom møter med FS søker å bidra med løsninger, formidle informasjon og stille krav. Bokhandlerforeningen har sammen med Forleggerforeningen, Sentraldistribusjon og Forlagsentralen iverksatt en ekstern evaluering av skoleboksasjonen, med formål å sikre at elevene får bøkene i tide i 2008.

Merkur bok - 5 millioner kroner til distriktbokhandler

Bokhandelen i distriktene merker godt liberaliseringen av skoleboksasjonen, og omstilling er nødvendig. Bokhandlerforeningen har arbeidet for å få et økonomisk breddebidrag fra staten slik at tapte inntekter på skolebøker kan erstattes med økte inntekter på salg av skjønn- og generell litteratur gjennom D-abonnementet. Dette lyktes vi ikke med, men gjennom Kommunal- og regionaldepartementet vant vi en viktig seier da det i september ble avsatt 5 millioner kroner til et kompetanseprogram for distriktbokhandlere. Dette koples opp mot departementets MERKUR program og får navnet MERKUR Bok. I første omgang er dette et pilotprosjekt som prøves ut over to år.

Forfatterstipend delt ut for første gang

Bokhandelens forfatterstipend ble delt ut for første gang i år. Barnebokstipendet ble tildelt Harald Rosenløw Eeg (60.000 kr). De tre skjønnlitterære stipendene ble tildelt Marita Fossum (200.000), Pål Gitmark Eriksen (60.000) og Gunstein Bakke (60.000). Bokhandlerforeningen samarbeider med NBU og Den norske forfatterforening om stipendene, og det er deres litterære råd som innstiller.

Digitalisering og Boevaluering

For å bidra til at bokhandelen skal ha en hånd på rattet i den digitale utviklingen, har foreningen nedsatt et eget digitaliseringsutvalg. Utvalget følger utviklingen i markedet nøye, og vil i løpet av 2008 komme med en rapport med konkrete forslag til handling på både forenings- og bokhandlernivå. For å være i forkant av evalueringen av bokavtalen ble det i august nedsatt et eget utvalg som skal vurdere dette. Utvalget legger frem sine første erfaringer i juni 2008.

Cappelen Damm fusjon

Ønsket om fusjon mellom Cappelen og Damm ble offentliggjort i juni. Tom Harald Jensen er administrerende for det nye forlaget, CappelenDamm, som da blir Norges største. Det er ingen grunn til å tro at endringstakten i bokbransjen vil bremse opp i 2008. Bokhandlerforeningen har flere medlemmer ved utgangen av 2007 enn ved inngangen. Målet for 2008 er å sikre at det landsdekkende bokhandlernettet opprettholdes, med fortsatt høyt kompetanse- og servicenivå til glede for bokkjøperen. Bokhandelen skal bli den største markedsplassen for kunnskap og opplevelse.

Hilsen Randi S. Øgrey
Direktør

Om Bokhandlerforeningen

Bokhandlerforeningen ivaretar bokhandlernes interesser og arbeider for å styrke litteraturen og bokas plass i samfunnet.

Bokhandlerforeningen ivaretar bokhandlernes interesser og arbeider for å styrke litteraturen og bokas plass i samfunnet. Et desentralisert og landsdekkende nett av bokhandler sikrer lik og rik tilgang til litteratur i hele landet, og at boka selges i utsalgssteder med høy kompetanse og god faglig veiledning.

Bokhandlerforeningen representerer over 600 bokhandler med over 3000 ansatte. 90 % av landets bokhandler, inkludert samtlige bokhandlerkjeder, er medlem i foreningen. Medlemmene varierer fra de største kjedebokhandlerne til små uavhengige bokhandler.

Kjerneområder for Bokhandlerforeningen

- Rammevilkår og avtaleverk.
- Samfunnskontakt (media) og politisk påvirkning.
- Bransjestatistikk, undersøkelser og analyser (dokumentasjon).
- Bransjeinformasjon & annen medlemservice.

Generalforsamlingen

Generalforsamling for Den norske Bokhandlerforening ble avholdt fredag 1. juni 2007, på Radisson SAS Lillehammer Hotell, i forbindelse med foreningens årsmøtearrangement. Det var 24 medlemmer til stede. Forsamlingen representerte 160 stemmer inkl. fullmakter (korrigert for 10 % - regelen). Generalforsamlingen 2008 skal avholdes fredag 6. juni. Generalforsamlingen vedtok lovendring hvor det er et mål at alle ledere i kjedene deltar i styrearbeidet, i tillegg til en uavhengig bokhandlerrepresentant. Som følge av dette, ble styret utvidet og hvert styremedlem fikk sin personlige vara-representant (se under).

Fagdag

Fagdagen på Lillehammer har utviklet seg til å bli en viktig faglig- og sosial møteplass i bokbransjen. Tema for fagdagen var Bokbransjen 2010. Seminaret hadde 139 deltakere, hvorav 53 bokhandlere.

Styret

På Generalforsamlingen 1. juni 2007 ble Lars-Ove Hammer, Haugen Bok, enstemmig valgt til styreleder. Styret hadde etter 1. juni 2007 følgende sammensetning:

- Styreleder: Lars Ove Hammer, Haugen Bok
Vara: Harald Haugen, Haugen Bok
- Nestleder: Anne Regine Bakstad, Tanum Bokhandel
Vara: Eva Svoldal, Tanum Bokhandel
- Styremedlem: Siri Strømmevold, Tynset Bokhandel
Vara: Ivar Tøsti, Per Magnussen Bok og papir
- Styremedlem: Bent-Håkon Lauritzen, Norli Gruppen
Vara: Pål-Andrè Lauritzen, Norli Gruppen
- Styremedlem: Terje Bergesen, Unipa
Vara: Mette Reke, SiS-Bok
- Styremedlem: Arne Medlien, BKN
Vara: Morten Aas, BKN
- Styremedlem: Arne H. Froghe, Ark Bokhandel (fram til 31.12.07)
John Tørres Thuv (f.o.m. 01.01.08)
Vara: Jeanette Raad, Ark Bokhandel
- Styremedlem: Rune Nicolaisen, Notabene Center
Vara: Sissel Nicolaisen, Notabene Center

Styret (DnB-forening og DnB-service) har avholdt 7 styremøter. Direktøren er styrets faste sekretær. Det ble protokollert 60 saker. De viktigste sakene er omtalt i årsmeldingen.

Valgkomiteen

Generalforsamlingen gav styret fullmakt til å nedsette valgkomité. Valgkomiteen består av Martin Antonsen (leder), Anne Bjørg Røed og Mette Reke.

Administrasjonen

Arbeidsfordelingen i administrasjonen gjenspeiler de prioriterte aktivitetsområdene for foreningen. I 2007 var det følgende bemanning i Bokhandlerforeningens sekretariat:

Navn	Stilling
Randi S. Øgrey	Direktør
Anne Schiøtz	Rådgiver
Joachim Dahl Jensen	Rådgiver
Sidsel Henriksen	Konsulent (90 %)
Ingeborg Ekre	Regnskapsansvarlig (90 %)
Bjarne Dæhli	Prosjektleder (50 %)

Styret: Arne Medlien, Randi S. Øgrey, Arne H. Froghe, Anne Regine Bakstad, Rune Nicolaisen, Bent-Håkon Lauritzen, Siri Strømmevold, Mette Reke (vara for Terje Bergesen), Lars-Ove Hammer.

88 % av landets befolkning bor i en kommune som har en eller flere bokhandler. 90 % av landets kommuner med minimum 6000 innbyggere har en bokhandel.

Medlemmer

Bokhandlerforeningens medlemmer hadde pr. 31.12. 2007, 647 utvalg. Det har vært en økning i antall utvalgssteder også i 2007. 40 butikker ble åpnet/reåpnet i 2007 og 31 butikker ble nedlagt/utmeldt.

Kjeder

Kjedesentraliseringen på eiersiden fortsatte i 2007. De store kjedene vokser både gjennom oppkjøp og nyetableringer.

Flere bedrifter har byttet kjedetilhørighet de siste årene. Den følgende tabell viser hvordan antall utvalgssteder for de ulike kjedene og kjedefrie har utviklet seg de siste 6 år.

Utsalgssteder fordelt på kjeder 2002 – 2007. Antall per kjede.						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ark	50	57	67	76	87	90
Fri Bokhandel	140	141	134	132	131	119
Kjedefri	35	33	32	27	23	25
Libris	163	155	149	141	130	125
Norli	55	58	60	65	71	72
Notabene	74	88	96	102	113	130
Tanum	24	27	26	29	31	28
Unipa	49	53	57	57	57	58
Total	590	612	621	629	643	647

Bokhandlerforeningen har god kontakt med andre sentrale aktører i Bokbransjen, og det avholdes møter ved behov.

Bokhandlerforeningen sitter i styret til Iles. Foreningen Iles skal arbeide aktivt for et bredt, omfattende og varig engasjement for boklesing i Norge.

BBG (Bokhandlerenes brukergruppe)

Det ble tidlig på året nedsatt en brukergruppe bestående av representanter fra de ulike kjedene. Formålet var å følge utviklingen hos FS i forbindelse med byggingen av nytt distribusjonsanlegg i Ski, samt omlegging til ny portal og nytt IT-system. Det ble avholdt 7 møter med FS i 2007.

Internasjonale kontakter

European Booksellers Federation (EBF)

International Booksellers Federation (IBF)

Bokhandlerforeningen er medlem i European Booksellers Federation (EBF) og i International Booksellers Federation (IBF). EBF og IBF har felles sekretariat med 2 årsverk. Foreningene og arbeider bl.a. aktivt for at kulturhensyn skal være overordnet økonomiske hensyn i forhold til vurdering av konkurranse innen boksalg, og for momsfrihet på bøker. I dette arbeidet inngår nær kontakt med EU-kommisjonen og EU-parlamentet. Bokhandlerforeningen deltar aktivt i EBFs arbeid gjennom seminarer og personlige kontakter, og har god nytte av EBFs utredninger og statistiske materiale. Digitalisering av innhold er et viktig tema som EBF har satt på agendaen de siste årene.

Rammevilkår og avtaleverk

Den faste bokpris er avgjørende for å bevare og skape utviklingsmuligheter for norsk litteratur og sørge for at denne er tilgjengelig over hele landet.

Bokavtalen

Bokavtalen mellom Den norske Forleggerforening og Den norske Bokhandlerforening trådte i kraft 1. mai 2005 og varer ut 2010. Bokavtalen har til hensikt å legge forholdene til rette for å styrke bøkens posisjon i Norge gjennom å:

- Fremme kultur og kunnskapsformidling, stimulere leseinteresse og kunnskapstilegnelse og bidra til å styrke norsk språk og skriftkultur.
- Bidra til å opprettholde og sikre norsk bokutgivelse med bredde i emner og kvalitet, og øke respekten for opphavsretten.
- Fremme salg av bøker i begge målformer gjennom en rasjonell distribusjon og et effektivt, landsdekkende bokhandlernet, slik at tilgjengelighet og valgfrihet for forbrukerne ivaretas.
- Legge til rette for virksom konkurranse om utvalg, utgivelser og tilgjengelighet.

Fastprisen er avtalens bærebjelke, og i avtalen gis alle salgskanaler like konkurransevilkår med mulighet for å gi inntil 12,5 % rabatt på ny skjønnlitteratur og sakprosa (bokgruppe 3 og 4). Perioden med fastpris settes til utgivelsesåret og frem til 1. mai året etter. Den faste bokpris på skjønnlitteratur, faglitteratur og sakprosa er avgjørende for å bevare og skape utviklingsmuligheter for norsk litteratur og sørge for at denne er tilgjengelig over hele landet.

Bransjeråd

Det er i tråd med Bokavtalen opprettet et Bransjeråd som består av leder og direktør i Forleggerforeningen og Bokhandlerforeningen. Rådet hadde 4 møter i 2007, og ellers utstrakt uformell kontakt. Viktige saker er litteraturabonnementene, Mammutsalget, gjenbruksutgaver og eventuelt andre uklarheter i Bokavtalen.

Kulturabonnement

5 ulike litteraturabonnement skal sikre gode, norske utgivelser.

Som abonnent vil den enkelte bokhandel/filial få førsteeksemplar tilsendt uoppfordret til førsteeksempelarrabatt (gjelder ikke L-abonnement). Førsteeksempelarrabatten er 70 % av bokens faste utsalgspris. Det er ikke retturett på førsteeksempelaret. Sortimentrabatten gis av bruttobeløpet på samlet innkjøp (utover førsteeksempelaret) innenfor de nevnte bokkgrupper.

Grad av gjenkjøpsplikt avhenger av abonnement. Det enkelte forlag avgjør selv om enkeltbøker skal unntas fra lager- og gjenkjøpsplikten. Distriktsabonnement og Lokalabonnement er gjensidig utelukkende. Bokhandel som ikke har litteraturabonnement kan likevel bestille bøker omfattet av innkjøpsordninger administrert av Norsk kulturråd med spesialrabatt på 60 % på ett eksemplar, så fremt bestilling foretas i utgivelsesmåneden eller måneden etter. Abonnementet kan sies opp med 30 dagers skriftlig varsel.

Abonnement A: Omfatter samtlige bøker oppmeldt til innkjøpsordningene administrert av Norsk kulturråd (ca. 500 - 700 titler). 70 % førsteeksempelarrabatt og 1 % sortimentsrabatt. Bokhandelen har gjenkjøpsplikt. Abonnementet administreres av Forleggerforeningen, og kan sies opp med 30 dagers skriftlig varsel.

Abonnement B: Omfatter nye bøker, norske og oversatte, i bokgruppe 3,4,5 og 6 (sakprosa, skjønnlitteratur, billigbøker og verk). Ca. 3000 - 4000 titler. 70 % førsteeksempelarrabatt og 2 % sortimentsrabatt. Bokhandelen har gjenkjøpsplikt. Abonnementet administreres av Forleggerforeningen, og kan sies opp med 30 dagers skriftlig varsel.

Abonnement C: Omfatter bøker i bokgruppe 2 (fagbøker og lærebøker) sortert etter faginnndeling etter nærmere avtale. 70 % førsteeksempelarrabatt og 2 % sortimentsrabatt. Bokhandelen har gjenkjøpsplikt. Abonnementet administreres av Forleggerforeningen, og kan sies opp med 30 dagers skriftlig varsel.

Abonnement D: Omfatter nye bøker, norske og oversatte, i bokgruppe 3,4,5 og 6 (sakprosa, skjønnlitteratur, billigbøker og verk). Ca. 3000 - 4000 titler. 70 % førsteeksempelarrabatt og 2 % sortimentsrabatt. Som B-abonnement, men bokhandelen har ikke gjenkjøpsplikt. Dette abonnementet gis til distriktsbokhandler som ønsker å omstille til økt bredde av bøker i butikk.

Abonnement L: Førsteeksempelarrabatt på 70 % og sortimentsrabatt på 2 %. Bokhandelen har ikke gjenkjøpsplikt. Bokhandel som kvalifiserer må kjøpe minst 300 titler for å kvalifisere til 2 % sortimentsrabatt. Bokhandel som ønsker det kan kjøpe inntil 600 titler fordelt på sentralene. Dette innebærer at man ikke kan oppfylle abonnementskravet om 300 titler ved kjøp i én sentral alene.

L-abonnement i 2007 omfattet ikke bøker i bokgruppe 5, billigbøker. Bokhandel som ikke har kjøpt inn 300 titler i 2007 kvalifiserer ikke for å delta i ordningen i 2008 og er heller ikke berettiget til 2 % sortimentsrabatt. Forleggerforeningen forbeholder seg retten til, på vegne av medlemsforlagene, å kreve tilbakebetalt sortimentsrabatt som bokhandelen i 2007 uberettiget har mottatt.

For å kvalifisere til L-abonnement i 2007 måtte bokhandelen både ha oppfylt kravet om 300 titler i innkjøp i 2006, samt at innkjøp av bøker fra sentralene i 2006 var lavere enn 1,5 MNOK i bokgruppe 3-6.

I 2007 startet arbeidet med å se på muligheter for og ytterligere forbedre abonnementsordningene.

Abonnementsfordeling per 30.01.2008

A	59
B	74
BC	10
C	4
D	20
L	272
LC	2
Sum	441

Samfunnskontakt og politisk påvirkning

I 2007 ble det avsatt 5 millioner kroner til et kompetanseprogram for distriktsbokhandlere.

Merkur bok – 5 millioner til pilotprosjekt

Bokhandlerforeningen fortsatte i 2007 arbeidet for å sikre midler til en D-abonnementsordning. I møte med kulturministeren i juni, ble det klart at departementet ikke ville yte støtte til en slik ordning. Det var derfor svært positivt at god politisk kontakt både lokalt og nasjonalt medførte at Kommunal- og regionaldepartementet opprettet en Merkur-bok ordning og avsatte 5 millioner kroner til denne.

Bokhandlerforeningen i mediebildet

Det er et mål at Bokhandlerforeningen skal fortsette å være en synlig aktør og delta aktivt i den offentlige debatten. I 2007 fikk vi nye nettsider som oppdateres jevnlig og er en svært viktig kommunikasjons- og informasjonskanal mot media.

Språkmelding

Vurderingen av fortsatt fastpris på fagbøker etter 1.07.07 skal ses i sammenheng med utformingen av språkmeldingen. For å sikre fortsatt fastpris, og for å påvise sammenhengen mellom språkutvikling og tilgang på bøker, leverte Bokhandlerforeningen høringsvar til meldingsarbeidet. Språkmeldingen ventes ferdig våren 2008.

Mandat evaluering av Bokavtalen

I juni fikk vi oversendt utkast til mandat for evaluering av Bokavtalen, med frist for levering av innspill i august. I det foreslåtte mandatet fikk liberaliseringen av skoleboksalg og konsekvensene av dette en for liten plass. Bokhandlerforeningen presiserte derfor viktigheten av at evalueringen blir helhetlig, liberaliseringen av skoleboksalg får store konsekvenser for bokbransjen. Departementets frister for ferdigstilling av evalueringen var først på nyåret i 2009. Dette syntes vi er for sent og foreslo at den burde fremskyndes til høsten 2008.

Bibliotekreform 2014

Bokhandlerforeningen leverte høringsvar til Kunnskapsdepartementet og Kultur- og kirke departementet på Bibliotekreform 2014. (St. meld nr. 48 (2002-2003) Kulturpolitikk mot 2014). I høringsvaret vektla vi at forslagene i reform 2014 gir mange muligheter for å styrke og utvikle bibliotekene, forutsatt at de følges opp med tilstrekkelige bevilgninger og ressurser. Vi understreket også bibliotekenes rolle som en ikke-kommersiell aktør.

Litterære priser og stipend

Bokhandelens forfatterstipend ble delt ut for første gang i 2007. Stipendet tildeles forfattere det er grunn til å knytte betydelige forventninger til og som fortrinnsvis er i etableringsfasen.

Forfatterstipend

Bokhandelens forfatterstipend ble delt ut for første gang i 2007. Barnebokstipendet ble tildelt Harald Rosenløw Eeg (60.000 kr). De tre skjønnlitterære stipendene ble tildelt Marita Fossum (200.000), Pål Gitmark Eriksen (60.000) og Gunstein Bakke (60.000).

Bokhandlerforeningen samarbeider med NBU og Den norske forfatterforening om stipendene, og det er deres litterære råd som innstiller.

Bokhandlerprisen

Jo Nesbø fikk Bokhandlerprisen 2007 for boken "Snømannen". Jo Nesbø er den tredje forfatteren som har mottatt Bokhandlerprisen to ganger. Kulturminister Trond Giske overrakte prisen, en bronsestatuett, "Takk for boken", utført av billedhugger Nils Aas. Bokhandlerprisen deles ut til en norsk forfatter av en av årets bøker innenfor skjønn/genereell - eller barne- og ungdomslitteratur. Prisvinneren kåres etter avstemning der alle som arbeider i norsk bokhandel kan delta. Bokhandlerprisen er blant Norges mest anerkjente bokpriser.

Rivertonprisen

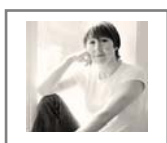
Rivertonprisen for beste norske krim 2006 gikk til Tom Kristensen for "Dødsriket". Rivertonprisen er et samarbeid mellom Rivertonklubben, Bokhandlerforeningen og Forleggerforeningen, og ble utdelt på Café Engebret 20. mars 2007. Prisen, Den gyldne revolver, deles ut til forfattere av fjorårets beste kriminallitterære arbeid. Prisvinneren kåres av Rivertonklubbens litterære råd. Rivertonklubbens styre delte i 2007 også ut en ærespris, som går til et ikke-medlem som har gjort en særlig innsats for kriminallitteraturen i internasjonal sammenheng. og denne gang gikk prisen til Maj Sjøwall.

Bjørnsonstipendet

Mirjam Kristensen fikk Bjørnsonstipendet i 2007. Stipendet tildeles en forfatter det er grunn til å knytte betydelige forventninger til. Forfatterstipendet, bestående av diplom og kr. 15.000,-, deles ut hvert år i forbindelse med åpningen av Bjørnsonfestivalen i Molde i august. Bokhandlerforeningen etablerte Bjørnsonstipendet i 1997, i samarbeid med Bjørnsonfestivalen i Molde og Den norske Forfatterforening.

Harald Rosenløw Eeg

Marita Fossum

Pål Gitmark Eriksen

Gunstein Bakke

Jo Nesbø

Tom Kristensen

Mirjam Kristensen

Bok til alle og Mammutsalg

Mammutsalget er bransjens sterkeste merkenavn. 70 % av landets befolkning vet hva Mammutsalget er, viser en undersøkelse gjennomført av Synovate.

Mammutsalg

Mammutsalget er i dag et av bokbransjens sterkeste merkenavn og trekker tusenvis av bokinteresserte til bokhandlene i løpet av de to ukene salget pågår. 70 % av landets befolkning vet hva Mammutsalget er, viser en undersøkelse Synovate MMI gjennomførte for Mammutkomiteen.

I 2007 deltok 378 bokhandler og 56 forlag. 1,4 millioner bøker var tilgjengelig på salget, fordelt på 822 titler. Netto omsetning ble 41 millioner (utfakturert fra distribusjonssentralene). Mammutsalget er organisert og eid av Forleggerforeningen og Bokhandlerforeningen i fellesskap. Hensikten med Mammutsalget er å tilby bokkjøpere gode bøker med bredde i emner til en redusert pris. Foreningene har som mål at mammutsalget skal være det beste boksalg i markedet.

Bok til alle

Bokhandlerforeningen har videreført Bok til alle i samarbeid med Utdanningsdirektoratet under strategiplanen "Gi rom for lesing" 2004-07. I 2007 har 420 bokhandlere deltatt og 122.000 bøker er sendt ut. 1492 skoler over hele landet var med og nærmere 100.000 elever besøkte en bokhandel i forbindelse med aksjonen. 92 % av de som deltok i 2007 ønsket at tiltaket skulle fortsette.

Bok til alle er senere videreført i regjeringens "Skapende læring" 2008-10, som ett av tre årlige leselysttiltak i grunnopplæringen. www.boktilalle.no.

Verdens bokdag (23. april)

UNESCO stiftet i 1995 den 23. april som Verdens bokdag. Bokdagen markeres i 100 land på skoler, bibliotek og andre aktører med fokus på bøker og litteratur. Komiteen for Verdens bokdag i Norge består av aktører fra forlag, bibliotek, myndigheter og bransjeorganisasjoner. Bokhandlerforeningen er sekretariat for komiteen og drifter hjemmesiden samt tilbyr materiellpakker. www.verdensbokdag.no

BLA!

I 2007 samarbeidet Kulturrådet og Bokhandlerforeningen for første gang om å synliggjøre nye norske bildebøker for barn. Kulturrådet plukket ut fem titler som representerte det mangfoldet som skapes hvert år. BLA! var en minikampanje for å oppfordre bokhandlere til å formidle de nye bøkene – og hjelpe den voksne bokkjøper til å se utover nostalgien og velge dagens bøker for dagens barn.

Gavekort

Bokhandelens gavekort kan benyttes i de fleste av landets bokhandler uavhengig av kjedetilhørighet. Elektroniske gavekort erstatter i stadig større grad den gamle boksekkordningen. Ved utgangen av 2007 hadde 306 butikker gått over til den nye ordningen. Gavekortløsningen leveres av XponCard AS som er en ledende leverandør på elektroniske gavekort i Norden.

Bransjestatistikk, undersøkelser og analyser

Bokhandlerforeningen skal bli bransjens beste på å dokumentere bransjefakta.

Økt satsning på statistikk

Bokbransjen har et stort behov for å dokumentere kvantitativ og kvalitativ informasjon. Bokhandlerforeningen har i 2007 fortsatt å videreutvikle og styrke disse områdene. I samarbeid med medlemmene har foreningen utviklet effektive metoder for innsamling og bearbeiding av statistikk.

Utredninger og statistisk materiale er tilrettelagt slik at det effektivt kan brukes av medlemmer, gjennom rapporter som oppdateres fortløpende på våre nettsider.

Salgstall

Omsetningen av bøker i norsk bokhandel er for 2007 estimert til 3,8 mrd kroner, en økning på 9,5 % i forhold til 2006. Estimater er basert på salgsrapportering fra et utvalg på 333 butikker, og vil bli oppdatert når det foreligger tall fra Normtallsundersøkelsen 2007.

Bokomsetningen for 2006 er justert opp fra 3,25 mrd til 3,44 mrd på bakgrunn av Normtallsundersøkelsen for 2006.

Metode

Salgstall for 2006 er estimert på bakgrunn av Normtall for 2006 og endringer i rapporteringsutvalget for 2007. Normtallene baserer seg på regnskapstall som er rapportert inn direkte til foreningen og via Brønnøysund. Tallgrunnlaget dekker opp mot 100 % av ordinære driftsinntekter og rundt 70 % av bokomsetningen.

Tabellen viser utviklingen i bokomsetning i bokhandel siden 2002					
	2002	2003	2004	2005	2006
Driftsinntekter (est.) [mill]	4597,0	4699,6	4776,6	5010,8	5298,9
Avgiftsfritt salg (est.) [mill]	2834,7	2903,5	3013,8	3151,1	3443,3
Bokandel [%]	61,7	61,8	63,1	62,9	65,0
Endring driftsinntekter [%]		2,23	1,64	4,9	5,8
Endring avgiftsfritt [%]		2,43	3,8	4,6	9,3

Kilde: DnB salgsstatistikk og Normtall

Boklista 15 på topp i 2007

1. Menn som hater kvinner, Stieg Larsson
2. Ligge i grønne enger, Anne B. Ragde
3. Drageløperen, Khaled Hosseini
4. Snømannen, Jo Nesbø
5. Jenta som lekte med ilden, Stieg Larsson
6. Eremittkrepsene, Anne B. Ragde
7. Luftsloppet som sprengtes, Stieg Larsson
8. Ponus, Frode Øverli
9. Berlinerpoplene, Anne B. Ragde
10. Tusen strålende soler, Khaled Hosseini
11. Harry Potter og dødstalismanene, J.K. Rowling
12. Frelseren, Jo Nesbø
13. Saman er ein mindre aleine Anna Gavalda
14. Nobels testamente, Liza Marklund
15. Nordkalotten 365, Lars Monsen

Tabellen viser de mestselgende titlene i 2007, utgitt i 2006/2007, uavhengig av sjanger.

Boklista

Boklista publiseres hver mandag i Dagbladet og får mye oppmerksomhet. Listen viser mestselgende bøker basert på salg over disk i et utvalg som representerer om lag 70 % av omsetningen i norsk bokhandel. Rapporteringen foregår ukentlig, og dekker bøker som er allment tilgjengelige. Listen fører til økt oppmerksomhet rundt bøker og bokhandelen, og bidrar dermed positivt for bransjen.

Listene også et godt bilde av hva som er de faktiske salgstallene i bokhandlene rundt om i landet. Arbeidet med Boklista har derfor vært prioritert i 2007, og vi har blant annet jobbet for å få et bedre samarbeid med FSI om levering av data til Boklista. Større grad av sentralisert IT-drift vil gjøre det enklere å hente inn tallgrunnlag fra butikkene, og bedre representativiteten ytterligere.

Metode

Boklista utarbeides på grunnlag av salgstall fra et representativt utvalg av landets bokhandler. Tallene baserer seg på antall eksemplar som er solgt av den enkelte tittel. For at bøkene skal bli med på listen må boken være solgt i mer enn én kjede. De deltagende bedriftene omfattet ved utgangen av 2007 følgende butikker/kjeder: Norli Gruppen (ca 68 butikker), ARK Bokhandel (ca 86 butikker), Tanum Karl Johan, Fri Bokhandel (ca 19 av 147 butikker), Libris (ca 110 av 123 butikker), Notabene (ca 124 butikker), og Haugen Bok. Alle kjedene utenom UNIPA er representert

Økonomiske nøkkeltall

Bokhandlerne selger flere bøker, men tjener mindre penger.

Normtallsundersøkelsen

Normtallsundersøkelsen 2006 viste ingen vesentlig bedret lønnsomhet i norsk bokhandel til tross for økt omsetning. Driftsresultatet for 2006 havnet på 2,8 % mot 2,7 % året før, en nedgang på 1,4 % mot toppåret 2003. Blant butikkene som leverte tall til undersøkelsen økte bøkernes andel av omsetningen fra 66 % i 2005 til 68 %, i 2006, mens papir- og kontorvarer m.m. er tilsvarende redusert. Bokandelen for samtlige butikker er estimert til å ligge på 66 % for 2006.

Det svake resultatet har sammenheng med redusert bruttofortjeneste. Bruttofortjenesten ble redusert med 1,2 % fra 38,8 % i 2005 til 37,6 % i 2006. Lønnskostnadene gikk ned fra 18,1 % til 17,3 %, en nedgang på 0,8 %. Lokalkostnadene var på nivå med 2005 (7,8 %). Reklamekostnader og avskrivninger gikk også noen tiendels prosentpoeng ned og endte på hhv. 2,3 og 7,9 %.

Basert på innrapporterte salgstall er omsetningen av bøker i norsk bokhandel anslått til 3,44 mrd kroner for 2006. Basert på Forleggerforeningens tall for totalmarkedet for bøker på 5,83 mrd, gir det bokhandelen en markedsandel på 59 % (kilde: DnB, DnF).

Metode

Normtallsundersøkelsen er en landsdekkende undersøkelse som gir et utfyllende bilde av økonomien i norsk bokhandel. Tallene publiseres hvert år av Bokhandlerforeningen. Undersøkelsen dokumenterer viktige økonomiske nøkkeltall for bransjen, og brukes aktivt både av medlemmene og andre, bl.a. i forbindelse med budsjettarbeid.

Tallene oppdateres fortløpende ettersom bedriftene avleverer regnskapstall. Ved utgangen av 2007 hadde 138 bedrifter levert inn tall for 2006. Bedriftene representerer 485 butikker (utsalgssteder). De deltakende bedriftene dekket anslagsvis 80 % av omsetningen i norsk bok- og papirhandel.

En oversikt over nøkkeltallene for 2006 ligger på Bokhandlerforeningens nettsider. Resultatene fra undersøkelsen som viser 2007-tallene vil foreligge i løpet av våren/sommeren 2008.

Sammendrag	2002	2003	2004	2005	2006
Bruttofortjeneste	38,3 %	38,7 %	38,6 %	38,8 %	37,6 %
Andre inntekter	0,2 %	0,4 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
- Lønn	17,3 %	17,7 %	17,7 %	18,1 %	17,3 %
- Lokaler	7,0 %	7,2 %	7,4 %	7,8 %	7,8 %
- Reklame	2,2 %	2,2 %	2,2 %	2,4 %	2,3 %
- Avskrivninger	7,9 %	7,4 %	8,3 %	8,1 %	7,9 %
Driftsresultat	3,6 %	4,2 %	3,1 %	2,7 %	2,8 %
Netto finans	0,9 %	0,7 %	0,4 %	0,5 %	0,7 %
Ord.res.før skatt	2,7 %	3,5 %	2,7 %	2,2 %	2,2 %

Innkjøpsstatistikk

Bokhandelens innkjøp av skjønnlitteratur økte med 21,6 % fra 2006 og havnet på det høyeste nivået som er målt siden 1998.

Skolebøker	806,7	39 %
Skolebøker for grunnskolen	474,3	80 %
Skolebøker for videregående skole	332,5	5 %
Lærebøker	223,3	4 %
Sakprosa	384,3	7 %
Norsk sakprosa for voksne	222,3	9 %
Oversatt sakprosa for voksne	130,1	1 %
Norsk sakprosa for barn	10,1	29 %
Oversatt sakprosa for barn	21,8	8 %
Skjønnlitt	353,5	22 %
Norsk skjønnlitteratur for voksne	111,3	17 %
Oversatt skjønnlitteratur for voksne	116,5	24 %
Norsk skjønnlitteratur for barn	47,1	9 %
Oversatt skjønnlitteratur for barn	78,5	35 %
Billigbøker	156,8	23 %
Verk	17,2	27 %
Kommisjonsbøker	40,2	43 %
Diverse varer	92,1	15 %
Totalt	2074,2	22 %

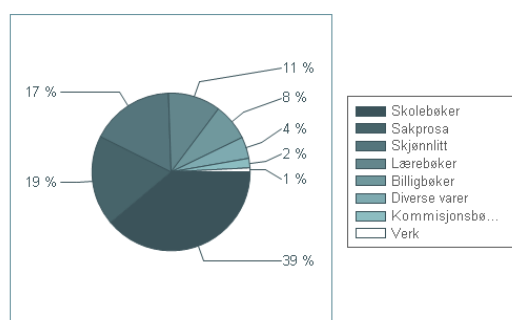
Figuren viser innkjøp fra sentralene (mill) og prosentvis endring fra 2006.

Bokhandelens innkjøp fra sentralene

Innkjøpene for 2007 viste 22,3 % økning fra året før. Innkjøpene var preget av grunnskolereformen, og skolebøker økte med 39 %. Sakprosa økte med 6,6 % mens skjønnlitteratur viste vesentlig vekst på 21,6 % fra 2006 og havnet på det høyeste nivået som er målt (siden 1998). Billigbøker økte med 23,1 % og lærebøker økte med 3,6 %.

Metode

Innkjøpstallene viser bokhandelens kjøp av bøker fra distribusjonssentralene Forlagsentralen og Sentraldistribusjonen. Tallene antas å dekke om lag 80 % av innkjøp til butikkene. De resterende innkjøpene antas å komme direkte fra forlag (lokallitteratur) eller fra andre distributører i inn- og utland (f.eks. Bladsentralen).

FIGUR: Bokhandlertkjøp fra SD og FS 2006, fordelt på bokgrupper

Forbrukerundersøkelser

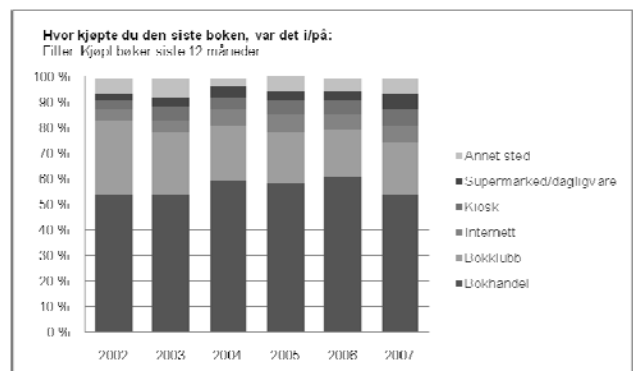
Halvårig markedsundersøkelse om kjøpsvaner

Bokhandelen er den absolutt viktigste handelskanal for bøker. 54 % oppgir at den siste boken de kjøpte, kjøpte de i bokhandelen. Salget via internett holder seg stabilt på 7 %. Undersøkelsen viser at konkurransen hardner mellom handelskanalene.

Supermarked/dagligvare øker fra 3 % i 2006 til 6 % i 2007, og denne salgskanalen har siden målingene startet, i 2002, aldri tidligere hatt en så stor markedsandel. Bokklubb øker med 2 %, fra 18 % til 20 %.

Om markedsundersøkelsen

Hvert halvår utfører Synovate (tidligere MMI) på oppdrag fra Bokhandlerforeningen en undersøkelse av kjøpsvaner for bøker. Undersøkelsen baserer seg på et landsrepresentativt utvalg av befolkningen over 15 år, valgt ut av Synovate for å representere et tverrsnitt av befolkningen. Undersøkelsen gjennomføres for å kunne følge utviklingstrekk, særlig i bokkjøpernes bruk av handelskanaler. Undersøkelsen for desember 2007 ble gjennomført i uke 50.

Fagskolen for bok og papir

Kompetente og motiverte medarbeidere er den viktigste suksessfaktor for å lykkes i konkurransen med andre forhandlere.

Konkurransen i bokbransjen er sterkere enn noen gang. Kompetente og motiverte medarbeidere er kanskje den viktigste suksessfaktor for å lykkes i konkurransen med andre forhandlere. Ønsker fra våre kunder og rammebetingelsene i bransjen gjør at skolen har gjort en del endringer i studiegjennomføringen fra og med 2006.

Skolen gjennomføres som et deltidsstudium over 1 år. Skoleperioden deles i 3 bolker; høst, vinter og vår med 3-4 ukers undervisning hver gang. Dette for å redusere studentens fravær og behovet for vikar reduseres betraktelig.

Skolen legger vekt på å gi studentene kompetanse i de fleste fagområder man har behov for som ansatt i bokhandel og/eller forlag: Praktisk lønnsomhet og økonomistyring, ledelse, markedsføring, jus, forlagsdrift, butikk- og kjededrift, bransjekunnskap og litteraturkunnskap. En vesentlig del av litteraturkunnskapen tilegnes via brevundervisningen som gjennomføres over et år, fra august til juni.

Fagskolen for Bok og Papir har fått gode tilbakemeldinger fra både studenter og bedrifter som har studenter på skolen. Det faglige opplegget med sine fagplaner er nært knyttet opp til deres behov. Fagskolens økonomiske situasjon gjør det mulig å knytte til seg meget gode forelesere.

Skolen uteksaminerte 15 studenter våren 2007. Kull 200 7- 2008 består av 14 studenter.

Fagskolen for Bok og Papir ble etablert i 1915 av Bokhandlerforeningen og Forleggerforeningen, og drives som en stiftelse. Skolens lokaler er i Bokhandelens hus, og disponerer her kontor, klasserom, datarom og oppholdsrom. Det er to ansatte i Fagskolen, på totalt 1 årsverk.

Bransjeinformasjon og annen medlemservice

Ny hjemmeside

Bokhandlerforeningen fikk ny hjemmeside i 2007. Her offentliggjøres fortløpende foreningens hovedstatistikk, i tillegg til presentasjoner av aktuelle saker og presentasjon av foreningen og foreningens arbeidsområder. www.bokhandlerforeningen.no

Bokforum

Bokforum er Bokhandlerforeningens informasjonsskriv til medlemmene. Det ble i 2007 sendt ut 10 nummer av Bokforum. Bokforum sendes per e-post. Målet er at man også skal finne det meste av informasjonen i Bokforum på våre nettsider.

Medlemsfortegnelsen

Bokhandlerforeningen tilbyr en oversikt over alle bokhandler i landet som er medlem av foreningen. Medlemsfortegnelsen selges som excel-fil, og inneholder adresser, e-post, telefon- og faksnummer og kjedetilhørighet.

Bok & samfunn - www.bokogsamfunn.no

Bok & samfunn er et bransjeblad som utgis hver 14. dag av Bokhandlerforeningen. Redaksjonen består av tre personer i tillegg til en markedsansvarlig. 1. oktober overtok Per Olav Solberg som ansvarlig redaktør etter Berit Røhne, og i desember 2007 ble Peder Øybø ansatt som markedsjef. I tillegg til papirutgaven har Bok & samfunn egne nettsider som fortløpende oppdateres med aktuelle nyheter og annet bokstoff.

Rammeavtaler

Bokavtalen

Omtalt under kap.1.

Bransjenettet

Avtalen med EDB om videreføring av bransjenettet ble reforhandlet 1. april 2005, men grunnet sviktende leveranser og mislighold fra leverandørens side valgte mange av butikkene å trekke seg ut av avtalen. Foreningen valgte å ikke forfølge saken rettslig ovenfor EDB, men har på grunn av sviktende tillit til EDB heller ikke oppfordret våre medlemmer til å stå i avtalen. Per desember 2007 har så godt som samtlige butikker trukket seg ut av avtalen.

Butikkdata

Visma Retail (tidl. CS butikkdata) har levert butikkdatasystemer til aktører i norsk bokbransje helt siden 1989 og systemene betjener fortsatt mange av våre medlemmer.

Utvalg og representasjon

Valgkomiteen

Martin Antonsen (leder), Bokhuset Libris
Anne Bjørg Røed, Gravdahl Bokhandel
Mette Reke, SiS Bok

Bokavtale evalueringsutvalget

Anne-Regine Bakstad (leder), Tanum
Lars-Ove Hammer, Haugen Bok
Bent-Håkon Lauritzen, Norli
Morten Aas, Libris
Ståle Åbotsvik, Akademisk Kvarter
Randi S. Øgrey, Bokhandlerforeningen

Bransjerådet

Lars Ove Hammer, Haugen Bok
Randi S. Øgrey, Bokhandlerforeningen

Godkjenningsutvalget

Lars-Ove Hammer, Haugen Bok
Anne Bjørg Røed, Gravdahl Bokhandel
Randi S. Øgrey, Bokhandlerforeningen
Sidsel Henriksen (sekr.), Bokhandlerforeningen

Økonomiutvalget

Anne-Regine Bakstad (leder), Tanum
Ståle Åbotsvik, Akademisk Kvarter
Randi S. Øgrey, Bokhandlerforeningen

Digitaliseringsgruppa

Arild Bjørn Larsen (leder), Norli
Pål Løwe, Akademika
Erik Jansson, Key Concept
Randi S. Øgrey, Bokhandlerforeningen
Anne Schiøtz, Bokhandlerforeningen

Stipendgruppa

Arne Henrik Frogh, Ark
Bent-Håkon Lauritzen, Norli
Bente Nittedal, Nittedal bokhandel
Morten Aas, Libris
Anne Schiøtz, Bokhandlerforeningen
Randi S. Øgrey, Bokhandlerforeningen

A/S Bokhandelens Hus

Dag Juul Møller/Arne Medlien
Randi S. Øgrey, Bokhandlerforeningen

Styret for Fagskolen for bok og papir

Randi S. Øgrey, (leder)
Per Christian Opsahl, Forleggerforeningen
Pål Løwe, Akademika
Morten Aas, Akademika

Mammutkomiteen

Lise Olsen, Tanum
Toril Lefstad, Libris
Christine Rytter Evensen/Inger Merete Dyring, Ark
Siren Marøy, Norli
Anne Schiøtz, Bokhandlerforeningen

BBG (Bokhandlernes Brukergruppe)

Lars-Ove Hammer, Haugen Bok
Berthe Reistad, Tanum Karl Johan
Jeanette Raad, Marit Naumann, Ark
Solveig Granlund, Libris
Helén Foss, Fri Bokhandel
Ståle Åbotsvik, Pauliina Typpi, Unipa
Sidsel Henriksen, Bokhandlerforeningen

Redaksjonskomiteen, Bok og Samfunn

Sissel Tveit, Norli Universitetsgata
Morten Aas, Libris
Randi S. Øgrey, Bokhandlerforeningen

Styret for !les

Randi S. Øgrey, Bokhandlerforeningen

European Booksellers Federation (EBF)

Randi S. Øgrey, Bokhandlerforeningen

Bokhandler
foreningen

Bokhandlerforeningen

Øvre Vollgate 15

0158 Oslo

Tlf: 22 39 68 00

Faks: 22 39 68 10

E-post: [firmapost @bokhandlerforeningen.no](mailto:firmapost@bokhandlerforeningen.no)

www.bokhandlerforeningen.no

